

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. itélőtábla épületével
szemben.

hová az előfizetések és a
lap szétküldésére vonatkozó
fölszólalások intézendők.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szegények inváziója.

Pécs, 1898. május 6.

(→) Lapunk egyik legutóbbi számában egy hír jelent meg. Egy rövidke hír, a mely azonban rövidségében is sokat mondó volt. Jön a szegénység: ezt jelenté Pécs városának ez a hír, mely érdemes arra, hogy rajta hosszabban is gondolkozzunk.

Mióta a világ áll: mindig voltak ugyan szegény emberek, a mint voltak gazdagok is. A szegénység olyan idős, mint maga a világ s nem is lehet végkép kiirtani — bármily áldozatok árán is — a földről, csak akkor, ha majd kihül a nap s a föld jégtömegének utolsó csucsán, azon a parányi helyen, hol egy ember teste elfér, az utolsó embert megfagyasztja a jégtömegnek arra az utolsó csucsra, arra a parányi helyre is felhatoló halálos hidege.

Addig azonban lesz szegénység; a mint volt a világ kezdete óta és van jelenleg is.

Ez a jelenlegi szegénység, ez érdekel bennünket. Elöttünk van; látjuk és érezzük, de nem tudunk rajta segíteni.

Pedig megtermette már a mai rendszernek legnagyobb ellenségét, a szocializmust, mely nem politikai okokból, de a kenyér miatt akarja megdönteni a mai társadalmi és politikai rendszert.

Erről az általános nagy szegénység-

ről annyit írtak már, hogy csak az elfogyasztott papíros és tinta ára is elég lett volna egyidőre a nagy szegénység enyhítésére. Mi tehát nem erről szólunk most; nem lesz ez a tárgyunk, csak a saját magunk helyzete s az a körülmény, hogy egész Baranyából, sőt a szomszéd és távolabbi vármegyéből is jön a szegénység Pécsre.

Mintha — első sorban is — nem volna elég szegény ember Pécsen.

A városi tisztviselők folyton a megélhetés küzdelmeiről beszélnek és kérelmeznek fizetésjavításért. De szegény a város is; nincs pénze, sok az adóssága s legfeljebb, ha a magasabb rangú tisztviselőknek tudja fizetését rendezni, hogy állásuknak megfelelően reprezentálhassanak; a kisebb hivatalnokok fizetését pedig hagyja jobb időkre. Ezek között talán a megélhetés szempontjából jobban elkelne a fizetésjavítás; de hát nekik nem kell reprezentálniok s ha a fizetésükből meg tudtak élni régebben, éljenek meg most is. Ott van például a kisebb tisztviselők között az éjjel-nappal igénybe vett, a legfáradtságosabb munkát teljesítő három rendőrbiztos. Hiába kérelmeztek eddig fizetésjavítást, úgy, hogy most ötödéves pótlékot akarnak kérni. Hogy azonban megkapják-e, az nagyon kétséges dolog!

Azután meg a nagy munkásosztály szegénysége! Ez csak az általános, a nagy szegénység. a minek körmei közül nem bir

a munkás szabadulni és beleviteti magát a szocializmus sok esetben Istent és hazát megtagadó fertőjébe. Ez a szegénység az oka a szocializmus elterjedésének Pécsen; ez az oka, hogy a munkás folyton elégedetlen, több fizetést kíván és a legnagyobb munka idején sztrájkjal igyekszik kívánságainak teljesítését kieroszakolni.

Mintha bizony az a vállalkozó nagyiparos, az a gyáros, az a kereskedő nem lenne — a saját körülményeihez mérten — szegény, csaknem olyan szegény, sőt gyakran szegényebb talán, mint a munkás.

Nagy embereknek nagy bajaik vannak és nagy küzdelmeket folytatnak az élettel. Csakhogy, míg az a munkás az élet csapásai alatt mit sem veszthet és két keze munkájával mindenkor meg tudja szerezni mindennapi kenyerét, — addig az a nagyiparos, az a gyáros vagy bankár, ha mindenét elvesztette, nem lehet többé az, a mi volt és nincs más hátra a számára, mint egy revolvergolyó, vagy a Duna mélye!

Drága az élet, nehéz a megélhetés urnak és munkásnak, földmivelőnek és földbirtokosnak, kiváltságos és mellőzött osztálynak egyaránt.

A pécsi piac drágaságáról szintén sokat írtak már. És ez a drágaság nem-hogy alább szállana, de folyton növekszik; a lisztnek, husnak, e két fő élelmicikknek áremelkedése most is kilátásba van helyezve.

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

G y ö r g y.

— A »Pécsi Figyelő« eredeti tárcája. —

Lábai hosszúak, izmosak is voltak. Nagyon is. — »Hát legyen levélhordó« — mondták az öregek. Az is lett. Ugy-e, hogy ebben semmi különös nincs, hogy valaki levélhordó?

De hogy egy levélhordónak olyan felesége legyen, mint Gyurinak — az már legalább is ritkaság.

Kicsiny, molett, szőke asszonyka volt. Kinézése gyermek, női vágyakkal; szeme, mint a galambé — de szerelmes galambé. Ajkszegleteiben a kéj árnyalódott. Sűrűen sóhajtozott. — De hiszen olyan álmag is volt.

Igaz, a levélhordó lábai hosszúak és izmosak valának. Nagyok is. De hejh, a városrész sem kutya; aztán meg a házak is nagyok, két-három emeletesek. Még négy emeletes is volt. Így történt aztán, hogy bár három négy lépcsőt ugrott egyszerre, bizony régen égett a gáz, mire hazakerült. Messze is lakott, igaz. Pedig szinte repülve végezte dolgát; két ragyogó szem volt üdvössége, hát csak siethetett érettök!

Ha pedig az asszony olyan, mint a Gyuri felesége, kár magára hagyni. Ha jószágáról híres, akkor is kár. Ha vasrács közé zárva, — még akkor is kár. Kár bizony. A romlottság csak azért van, mert jószág is van. Vasrácsra meg átvillan a fényes szem tekintete; sóhaj áthalatszik. Különösen, ha lágy, — epedő.

De hiszen várjunk csak egy kissé. A szőke asszonyka — t. i. a Gyuri felesége — nem volt vasrács mögött.

Igaz ugyan, hogy jó volt. Jól van; de a jóból rossz is lehet ám!

Már az is baj volt, hogy Gyurit se szerette. Nem is jól van ez mondva. Szerette Gyurit, mert férfi volt. (No lám, mégis kisül, hogy nem Gyurit szerette.)

Hiszzen Gyuri jó fiu volt. Talpig derék, becsületes ember. Arcáról olvasni lehetett lelkeben. — Nem is volt talán olyan nyíltszívű ember még a világon. Azt mondják az effélékre, hogy tenyerükön hordozzák a szíveket. Az asszonyt meg nagyon szerette. Őszinte szívének rajongó szerelmével. De ő, olyan prózai gondolkozású volt! Megmondta az asszony, hogy vágyik regényes dolgok után. Titok, — suttogás — rejtett gondolat, nem pedig az ilyen egyhangu, unalmas élet, az a valami! Azt Gyuritól ugyan hiába várja!

Pál ur, — az már más!

Pál ur világi volt. Bonvivant — szoknya-hős. — Egyszer szélteben felkapták azt a

szót: aszfaltbetyár. No hát Pál ur aszfaltbetyár volt.

A gyermek az édességet szereti, meg a verseket. A férfi a veszélyekkel száll szívesen szembe, olyanok is vannak, kik például szeretik a — ludmájpástétomot. Pál ur pedig a szép asszonyokat szerette. A szép asszonyokat különben más is szereti, nemcsak Pál ur. De ő bomlott utánok. Különösen, ha szőkék és olyan lágy, selymes hajuk van, mint a tengeri haja.

Pál ur csak egyszer látta azt a kicsi asszonyt, a ki a Gyuri felesége volt. De bár ne látta volna egyszer se; mert ebből nagy baj kerekedett.

Mert, hogy a Gyuri csak este jött haza, s az asszonyka épenséggel nem volt rácsba zárva — a sas a galambot biztos prédálul kapta. — De ez a hasonlat nem jó. A sas, az a madarak királya. Az bátor és első a légvitorlása között. Pál ur hozzá nem hasonlított. Mondjunk hát a sas helyett rókát.

Az idő késő ősre járt. Hamar alkonyodott s a tűz már lobogott a kandallóban. Veszedelmes idő! El ne higyjétek, hogy őszkor minden virág elhal s tavaszig új nem terem. Meg ne téveszsen a szürke felhő, a jég, mely megdermeszti az életet! Mert a szívnek, a husz esztendő szívnek virágja nyílik ősszel is, nemcsak, de a siető homály — hol

Es ily körülmények között folyik a szegény falusi nép bevándorlása Pécsre. A kik már a vidéken egyáltalán nem képesek megélni, bejönnek a városba, hogy itt nézzenek munka után.

Az csak jó, ha kapnak munkát. Akkor letelepülnek és szaporítják a város lakosságát; fiaik már pécsi illetőségűek lesznek s jó polgárai a városnak.

De ha nem kapnak munkát, akkor sem mennek már ki szégyenszemre a falukra, haza, honnan azért jöttek el, hogy talán a városban majd könnyebben megélhetnek. Akkor is itt maradnak a városban; de ki se tudja róluk, hogy állandóan letelepedtek-e s csak akkor vesznek róluk hivatalos tudomást, mikor az elégtelen csapatokban ott látják őket, vagy ha a közbiztonságot, a magánvagyonjogot s talán az életet is veszélyeztetik.

Rendőri hatóságunk nincs e tekintetben megfelelően szervezve. Az ő tudta nélkül a Kedves Györgyök akár se regesen is állandó lakók lehetnek Pécsen és lakásukból kijárhatnak éjente a városba s a falvakba is betörési expedíciókra.

Mindenek előtt bejelentési hivatalt kellene szervezni. Minden háztulajdonosnak, minden lakásadónak birság terhe alatt kötelességévé tenni, hogy ha akár állandó, akár időleges, vagy ha akár huszonnégyórát tartózkodásra ad is valakinek lakást, bejelentse azt a hatóságnál. Így aztán ellenőrizhetné a hatóság a Pécsre jövő embereket; ellenőrizhetné legfőképp az ekzsztencia nélküli és munkáért beözönlő szegény népet, kire gondja lenne, hogy munkába áll-e s ha bármily olcsón dolgozik is, mégis csak keres valamit s így nincs kitéve a végleges szegénységnek, az elzüllésnek, melynek útjáról nincs többé visszatérés.

A ki tud dolgozni és munkát kap, ha bármi csekély keresménye van is, még sincs kitéve annak, hogy végleg elszegényedjék. És ha munka nélkül, állandó foglalkozás nélkül nem telepedhetik le, nem tartózkod-

hatik a városban, fog is keresni munkát, fog is dolgozni és meg is élhet.

Nem könnyen ugyan, csak nagy nehezen. Mégis biztosabban azonban, mint a vidéken, a falun, mert hiszen nem jönne onnan be a városba, ha könnyebben megélhetne — vagy csak egyáltalán élhetne is — ott.

Csak hogy vannak ám olyanok is a beözönlő szegények között, kik ezt a könnyű megélhetést keresik. A kik azt hiszik, hogy a városban gyöngy az élet és ha már nem tudnak dolgozni, majd — eltartja őket a város!

Es ezekből lesznek aztán a munkájukért nagy bért követelő vagy munkakerülő elégedetlenek; ezek sorából kerül ki a heti razziák alkalmával bekisért munkaes helynélküli csavargók legtöbbsze. A kikről csak ilyenkor vehet tudomást a hatóság, mert senki be nem jelenti, senki kötelességszerűen tudtára nem adja, hogy bejöttek Pécsre a falvakból, hol már nem tudnak megélni, mert nem akarnak dolgozni s itt a városban a könnyű megélhetés proletárjai lesznek.

Ezért van szükség a kötelező bejelentésre nálunk. Addig a házigazda, vagy lakástulajdonos ki ne adhassa a lakást az idegennek, míg azt be nem jelenti a hatóságnál. Ez aztán megrostálhatja a betóduló szegény népet; de mert valahol csak kell minden embernek laknia, meg is adja mindenkinek a letelepedési engedélyt. A bejelentés tulajdonképpen csak a jövőre való; hogy az új jövevényeket szemmel kísérhesse, megélhetési forrásukat ismerhesse a hatóság s viszont azok, mindezt tudva, munkába álljanak, dolgozzanak és hasznára váljanak maguknak, családjuknak, a városnak és sok csapástól meglátogatott szegény hazánknak is.

Akkor aztán azt a kevés bevándorló szegényt, a ki önszántából jelentkezik a hatóságnál letelepedési engedélyért, nem kell majd azzal fogadni, hogy dolgozzanak ám és ne legyenek munkakerülők, elégedetlenek, mert akkor rövid uton — kitolcolják őket!

a kandalló halvány homályánál is jól elvagyunk: veszedelmes kerítő lehet.

Fáj leírnom ezeket. Sajnálom ezt a halovány arcú, kicsi asszonyt. Gyurit pedig különösen.

Mondtuk már, hogy az idő késő ősze járt. Pál ur gomblyukában azért ibolya-csokor diszelgett. Ez ugyan nem valami nagyon érdekes, hogy valakinek a gomblyukában ibolyacsokor illatozik, de már ez esetben mégis fontos volt. Mert a mint egy alkonyatkor az árnyak onnan az udvar mélyéből előtámadtak s versenyre keltek a lépcsőház gázlángjaival és örületes táncot jártak ezekkel, árnyak a falon, vágyak a szivben, a kicsi asszony az erkély ablakára könyökölve nézte e titokzatos táncokat. Itt jön most az ibolya-csokor. Mert, a hogy a kicsi asszony az ablakot felnyitotta, hogy a külsőket is bezárja, egyszerre finom tavaszi illat csapott arcába. Nyitva feledte az ablakot. — Oh kedves ibolyák — sóhajtott a lány; a következő pillanatban nyulánk férfialak áll vele szemközt, három szál ibolya esik arcába s mielőtt magához térhetett volna, forró csók égett ajkán. Megbódult egészen. Mire fellelegzett, álomnak tetszett az egész. A karcsu férfialak nyomtalanul eltűnt, csak az ibolyák az ablakpárkányon, azok illatoztak. Felszedte őket s bezárta az ablakot. Aztán ott ült sokáig a kandalló mellett, ölében a három

szál ibolya. Illatjuk — ez volt a méreg — felszállt s elkábította fejét.

Az ilyen dolog * könnyen megy. Hát mi is van abban, ha Pál ur estefelé be ül a kandalló mellé és együtt nézik a hamvadó tüzet!

Hej, nagy baj az! Annyival is inkább, mert a kicsi asszony bágyatag volt.

Tüzes szem nézése, meleg kar ölelése pedig anélkül is bódító.

De hiszen oly jól esik az, ha a szép asszony haját szerető kezek lágyan simogatják. Homlokától egészen puha nyakáig. No meg aztán ha néha lejjebb is merészkednek. Hol a lány, puha bőrön borzongva fagy meg az izzadás, ugy bizony.

Pál ur biztosra utazott. A kicsi asszony-nyal hamar célt is ért.

Hiszzen igaz, azon az emlékezetes alkonyon, midőn a homály leereszkedve átláthatatlanul elárasztá a kis szobát — hol a meleg türhettelen kezdett lenni — felhangzott reszkető ajkakon:

»Mit teszen velem Pál ur?« . . .

— »Eresszen, én becsületes asszony akarok maradni!« . . . De ugy, de ugy, hogy egy gyermek is több erélylyel védekezett volna.

Csak akart a kicsi asszony — csak akart. De hiszen gyenge volt s olyan tehetetlen!

* **Változás a trónon.** Politikai körökben már régen szállingóznak hírek a trónon legközelebb bekövetkező változásról. Most udvari körökben oly formában száll ki a tudósítás, hogy többé nem térhetünk ki előle, hogy a hirt ne regisztráljuk. E szerint a tudósítás szerint ő felsége, I. Ferenc József, már teljesen ki van fáradva az uralkodás gondjaiban, különösen legutóbb az osztrák állapotok nagyon elkedvetlenítették. Épen ezért csak azt az időt várja be, a mikor osztrák császári jubileumának ünnepségei bevégeződnek, akkor aztán lemond a trónról és átadja az uralkodás gondjait Ferenc Ferdinándnak. Hogy a betegségből felépült főherceget a maga oldala mellé vette s ő maga oktatja ki az uralkodás feladataira: ez egyszerűen előkészület ennek az elhatározásának végrehajtására. — A hirt, bár igazán kitűnő forrásból kapjuk, csak fenntartással közöljük. Ferenc József nem csak király és császár, hanem államférfi, a kinek a figyelmét nem kerülhette el, hogy épen a mai nehéz viszonyok közt mit jelent az ő személye.

Hirek.

Pécs, 1898. május 6.

A Schenk professzor tudománya.

Mikor pár héttel ezelőtt hire járt Schenk tanár nevezetes fölfedezésének, azt hittem, hogy valamelyik élénk fantáziával és nagyon kevés lelkiismeretességgel megáldott bécsi kollegám érdeme az egész fölfedezés, — de ime egy 92 lap terjedelmű könyv bizonyítja, hogy a »fiu-e vagy leány« nagy problémájának megfejtője csakugyan Schenk cs. és kir. egyetemi tanár ur, a bécsi embryologiai intézet igazgatója. A könyvön rajta van Schenk professzornak a neve, a könyv pár nap alatt huszezer példányban kelt el, a nélkül, hogy Schenk tiltakozott volna a szerzőség vádja ellen, — a könyvet tehát csakugyan ő írta. Ám ha az ember elolvassa ezt a könyvet, mégis megdöbben és kételkedve rázza a fejét: nem, ezt a könyvet orvos, vagy épen orvos-tanár nem írhatta.

Ebben a könyvben semmi egyéb nincs megírva, mint az, hogy a cukorbetegségben szenvedő nőknek rendszeren leánygyermekük születnek. Az az anya tehát, aki fiugyermeket akar, vigyázzon arra, hogy az az albumin, amit táplálék alakjában kap, az emésztés alatt felszívódjék és ne változzék át a gyomorban cukorrá. Ha az albumin felszívódik, akkor az anyának fiugyermekük születik, ha pedig az al-

S mily merész s erős vala a férfi!

No, Gyuri tervez valamit. Néha elégtlen mosolylyal s annyira pödörte bajuszát, mely torzonborz volt, Pál uré finom és selymes, lágy. Hamis mosoly húzódott arcára, mikor a kicsi, álmodozó asszonyra tekintett. Becsületes, nyílt arcán föl volt írva a titok. —

De hajh, az asszony szeme távolba tévedezett. Hiszen örökösen az a hamisan mosolygó, gondosan ápolat férfiarca lebegett előtte: a Pál ur arca. Azért ellenkezés nélkül tűrte férje gyöngédségeit, nem utasította el, ha szerelmesen közeledett feléje, — de szeme, mint mondók, távolba járt; s a sóhajt a kis szobában, a titokzatos csend közepette, nem a gyönyör, titkos vágy fakasztja fel kebeléből.

Gyuri pedig azt tervezte, hogy áthelyezteti magát abba a városrészbe, hol fészket vert. Unalmas is volt olyan messze földön hordoznia leveleket, míg a kicsi asszony addig otthon bizonyosan halálra unja magát. Megdobbant a szive örömeiben, ha a feleség meglepetésére gondolt, mikor majd délután egyszer csak benyit a félhomályba sülyedt szobácskába. Ott ül majd a drága asszonyka, ölébe eresztett kezekkel, ő utána epekedve, mikor egyszer csak betoppan. — Aztán meg naponként utba

bumin cukorrá változik át, akkor a gyermek leány lesz. Ennyi az egész fölfedezés. Ezért bizony kár volt a reklám nagy dobját annyira verni a bécsi »Correspondenz-Wilhelm« utján, amely vállalat tudvaleg csengő pénzért szolgáltatja a hírlapi dicsőséget. Mert először is mit csinál Schenk professzor azokkal az emberekkel, akik nem hiszik el neki, hogy a cukorbetegségben szenvedő anyáknak rendesen leánygyermekük születnek? Mivel bizonyítja állítását? Tiszti vagy orvosi becsületszavával? Ha öt forintot akar kölcsönkérni, ez a becsületszó elég, — de ha »világraszóló« fölfedezést hirdet, akkor ez a becsületszó talán mégsem egészen elegendő. De Schenk professzor a könyvében mindent csinál — leginkább reklámot a saját praxisának, — csak egyről feledkezik meg; a bizonyításról. Az orvosok talán így is hisznek neki, mert ő elvégre egyetemi tanár és az embryologiai intézet igazgatója, — de én nem hiszek neki. Sőt nemcsak nem hiszek neki, de nem is bízom az orvosi tudományában, s e könyv megjelenése után nem is bízhatik senki, aki néha gondolkozni is szokott.

Schenk professzornak immár huszonöt év óta nincs semmi egyéb gondja és kötelessége, mint hogy az olyan nagyon fiatal embereket tanulmányozza, akik még csak hét-kilenc hónap mulva fognak megszületni. A »fiu-e vagy leány« problémáját egy negyed század alatt jól kitanulhatta. De úgy látszik e negyedszázadot talán a családfának, vagy valami más magasztos célnak szentelte, mert szinte hihetetlenek azok az eredmények, amelyeket huszonötévig tartó buvárkodása alatt elért. Ő az anya táplálkozásának szabályozásával akarja meghatározni a születendő gyermek nemét. Ez oly fantasztikus dolog, hogy az ember elcsodálkozva kérdi: hát az orvosok nem szoktak gondolkozni?

Schenk abból indult ki, hogy az egy napos embryonak még nincsen neme. (1853. óta, Quatre Fages munkájának a megjelenése óta Schenk az első természettudós, aki azt állítja, hogy létezik szerves élőlény meghatározott nem nélkül.) Schenk szerint tehát a fiu-gyermekről születése előtt 269 nappal még nem bizonyos, hogy nem fejletlen nő-e, s a leánygyermekről születése előtt 269 nappal még nem bizonyos, hogy nem fejletlen férfi-e? Azaz egy-két napos embryokról lévén szó: minden férfi nem egyéb, mint fejletlen nő, s minden nő nem egyéb, mint fejletlen férfi. Ez Schenk professzornak az alaptétele. Ha már most a férfit a betűvel jelöljük, a fejletlen férfit pe-

ejti a kedvest s egy-egy percre ott időzhetik mellette.

Gyuri kérését kedvezően igazította el a postahivatal. »Uj házas, szorgalmas, stb.« mondták: »hát csak helyeztél át«.

Majd kiugrott bolondos nagy szive örömeiben, mikor alkonyat felé vidáman, az »édes gyötrelmű vágy szárnyain« sietett föl a lépcsőkön.

Szegény Gyuri, ha tehetségemben állott vón', megállítottalak volna, megfogtam volna kabátod szélét s erővel tartottalak volna vissza a homályba borult szobától, mert ott feleséged szive férfi sziven dobog s e férfi szive nem a te szived, György!

Te benyitottál — senki se fogott meg — s beléptél a szobába.

Ugy-e, szived hangosan dobogott, mikor beléptél?

S mikor ittasként visszatántorodtál, mi fogta meg szived dobogását? Mi ült melledre akkora súlylyal, mint az Atlasz vállaira nehezede égboltozat?

Az, hogy azt a picit, drága asszonyt, a te hitvesasszonyodat, mennybeli üdvösségedet más ajkakra tapadva találtad? Galambszive, gyermekszive idegen férfi szivverését dobogtatta vissza?

— Oh, György! Ötven lépés a Duna!

Szakáts Andor.

dig $\frac{1}{2}a$ -vel, a nőt b betűvel, s a fejletlen nőt $\frac{1}{2}b$ -vel, akkor Schenk »világraszóló« fölfedezésének alaptétele algebrai számokkal kifejezve ilyenforma: $a=\frac{1}{2}b$, $b=\frac{1}{2}a$, azaz $2a=b$, $2a=\frac{1}{2}a$, $2b=a$, $2b=\frac{1}{2}b$. Ami a legnyilvánvalóbb képtelenség. S ebből már nemcsak a filozofus, de mindenki, aki számolni tud, látja, hogy a Schenk híres felfedezése a legtisztább humbug.

A születendő embernek a neme már ab ovo meg van határozva; azt mondja nemcsak a filozofus, hanem a matematikus is. Már akkor, amikor a születendő gyermekhez az anyának még semmi köze, már a koncepció előtt, mikor az ember még semmi egyéb, mint egy élő szerves atom: $N+C+H+O+Ph$, azaz egy porszemnyi nitrogén, egy porszemnyi carbon, egy porszemnyi hidrogén, egy porszemnyi oxigén, egy porszemnyi phosphor, — már akkor meg van határozva a neme, s ezen a nemen már nem változtathat sem Schenk professzor, sem senki a világon. Ezt a logika legesleges törvénye mondja és Schenk professzor kivételével minden természettudós negyvenöt év óta, amióta felfedezték, hogy »a nemi különbség lényeges ismertető jele minden szerves élőlénynek.«

Aztán Schenk professzor kivételével azt is hirdeti minden filozofus és minden természettudós, hogy a conceptió által nem teremtetik, hanem csak átszarmaztatik az ember. Ennek ellenkezőjét — mint halloam — a talmud egy félremagyarozott nyilatkozata alapján csak néhány orthodox zsidó tudós rabbi hirdeti. E szerint a talmudban az volna megírva, hogy a genus fem. és a genus masc. együttes működéséből nyeri életképességét az embryo, s amely genusnak a működése előbb kezdődik, az a genus határozza meg az embryo alakját. Ez a hit különben, persze sokkal »népszerűbb« formában, eléggé el van terjedve, — amint ezt az orvosok tudni fogják. A talmud embryologiai tudománya persze egy kissé el van maradván a mai kortól, nem elégszik meg vele manapság már senki, legfőleg csak Schenk professzor, aki amint visszament a talmud embryologusának koráig, talán vissza fog menni egész a harmadik-negyedik századik, s szent Agostonnal együtt azt fogja hirdetni, hogy első emberek úgy születtek, hogy az Isten a termőföldbe elhintette az élet-csírát, a »seminales rationes«-t, s aztán egy meleg tavaszi eső után kikelték a földből az emberek.

Hanem azért a »Schenk's Theorie« című könyvből elkelt huszezer példány, s a tiszta haszon több mint tizezer forint. És ez a fődolog.

Dr. Mephistó.

Napirend 1898. május 7-én.

Naptár: szombat, május 7. — Róm. kath.: Szaniszló. — Prot.: Szaniszló. — Görög-kel.: (ápril 25.) Márk. — Zsidó: Perek 4. — Nap két 4 óra 19 perckor; nyugszik 7 óra 2 perckor. — Hold két 9 óra 15 perckor este; nyugszik 4 óra 28 perckor reggel. — Este 9 órakor a hold van a földközélen.

Időjárás: hőmérséklet 15 Celsius fok meleg; légnyomás 752. — Kilátás: a központi meteorológiai intézet jelzése szerint enyhe idő, helyenkint csapadék és zivatarok várhatók.

A szőlő- és borgazdasági tanfolyam bezárása.

— **(Püspökünk bémautja.)** Hetyey Sámuel, megyés püspök, ma Mohácson végezte a bérmálást. A püspök előtt az összes hatóságok, egyetek és társulatok küldöttségileg tisztelegtek. Mohácsról Nádasdra ment a püspök s onnan Pécsre jön be, hogy a jövő héten a szigetvári esperesi kerületben kezdje meg a barmautját. Hétfőn Lakócsára utazik s ott bérmál és azután sorban látogatja Ibfát, Mozsogót, Szigetvárt, Dráva-Szentmártont, Bogdását és Sumonyt a bérmálás kiosztása végett.

— **(Siskovich Tamás temetése.)** Holnap délelőtt tizenegy órakor fogják örök

nyugalomra tenni Siskovich Tamás földi tetemét Gödrén, az ott levő családi sírboltba. Pécsről is igen sokan fognak holnap kimenni a gyászszertartásra, mely délelőtt tizenegy órakor veszi kezdetét. A vármegye központi hivatalnokainak legelőkelőbbjei is meg fognak jelenni a temetésen dr. Fejérváry Imre báró főispánnal és Trizler Károly alispánnal élükön s az elhunyt ravatalára díszes koszorút fognak helyezni.

— **(Névmagyarosítások.)** Haksch Ágoston, ó-dombovári m. á. v. mozdonyvezető, valamint kiskoru Lajos, Jenő és István fiai, vezetéknevüket Hegyire, — Elmayer József, ó-dombovári m. á. v. mozdonyvezető Erdősire, — végül Bergl Zsigmond, ó-dombovári illetőségű, ujvidéki lakos, vezetéknevét Hegyire változtatta belügyminiszteri engedély folytán.

— **(Jóváhagyott alapszabályok.)** A keői Olvasó-egylet alapszabályait a m. kir. belügyminiszter a jóváhagyási záradékkal ellátta.

— **(Meghívó majálisra.)** Ma kezdtek meg a jogászok a majálisukra szóló meghívók kiküldését, melyet egyelőre minden kommentár nélkül egész terjedelmében közlünk, csupán azon megjegyzéssel, hogy azok, kik meghívót a legközelebbi napokban nem kapnak, de arra igényt tartanak, eziránti megkeresésükkel sziveskedjenek a multság rendező bizottságának elnökéhez, ifj. Nagy Jenőhöz fordulni. A meghívó szövege a következő: »A pécsi püsp. jogakadémia polgársága az »Olvasókör« pénztára javára f. évi május hó 21-én, szombaton »Abbázia«-ban (Uj sörgyár) táncsal egybekötött zártkörű majálist rendez, melyre t. Cimedet és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté délután 4 órakor. Belépő díj 1 frt. Jegyek válthatók a majális napján d. e. 9—12 ig az »Olvasókör« helyiségében (Jogakadémia II. emelet, jobbra) és künn a majális színhelyén. Kedvezőtlen idő esetén a multságot a Vigadóban tartjuk. Ez alkalommal a személyes meghívást mellőzzük. Rendezőség: ifj. Nagy Jenő, elnök. Kovács Károly, Kocsák Béla pénztárosok. Dvorszky József, Elischer Tihamér ellenőrök. Fonyó István cigányvajda. Berger Dezső, Blachier Zoltán, Brigant József, Buzagits István, Deleva Dénes, Dunst Károly, Erössy Aladár, Égi Kálmán, Fajth Gáspár, Fein Jenő, Felsenbug Emil, Greiner József, Grün Sándor, Hainess Elemér, Hanke István, Jakobi Győző, Kelemen János, Liber Ferenc, Manasteriotti Heliodor, Nagy Béla, Nagy Pál, Német Károly, Németh László, Nikolits Spászó, Nicsovics Sándor, Paraghy Vilmos, Pilch Ernő, Prinz József, Radnai Emil, Réder Károly, Rihmer Aladár, Strausz Jenő, Szendrői József, Szentpály Sándor, Szilassy Károly, Szuly Aladár, Szüts Jenő, Szüts Zoltán, Tiborc Ágost, Ujházi Hugó, Zellesny Károly.

— **(Kalandos leányzó.)** Még csak a folyó hó ötödikén fogadta fel Felner József, a szigeti külvárosban lakó szatócs Guhr Cecilt cselédül s tegnap már észrevette, hogy az egy darab szappanba a kapukulcsot akarja lemintázni, hogy azután a maga részére csináltathasson egyet. Egyelőre persze nem tudta a gazda, hogy vajon csak szerelmi légyottok rendezése céljából akart a leány kapukulcsra szert tenni, vagy pedig tolvajlási szándékai is

voltak, de neki egyik sem volt inyére s így feljelentette cselédjét a rendőrségnél, a hol tartóztatták s olyan helyre zárták, a hol nem szerezhet magának kulcsot.

— **(Gyermekek beoltása.)** Vasárnap d. e. nyolc órakor fogja beoltani dr. *Ludvig* Ferenc városi orvos a második kerületnek a vízfolyáson kívül eső részében lakóknak gyermekeit, tehát a Király, Megye, József stb. utcákban lakókat. Egészen friss oltószer érkezett erre az alkalomra s a beoltás fogatosságának színhelyéül az ágostontéri iskola jelöltetett ki.

— **(Vendéglősök kongresszusa.)** Folyó hó tizedikén Debrecenben a vendéglősök országos kongresszust fognak tartani, melyen a pécs-baranyai vendéglősök ipartársulata is képviseltetni fogja magát. Megválasztották az elküldendő bizottságba dr. *Flóris* Endrét, *Cirják* Antalt, *Sebők* Gyulát, *Krévec* Ágostont, és *Szampf* Ádámot. Ha ezeken kívül még valaki részt akar venni a kongresszuson, az jelentkezzék dr. *Flóris* Endre ügyvédnél.

— **(Három eltűnt kisleány.)** Valóságos járvány a pécsi szegényebb sorsu gyermekek között, hogy egyszer csak megmondják magukat és odahagyják a szülői házat. Ma egyszerre három leányka eltűnéséről tettek jelentést a rendőrségnek. *Mincsek* Juliska, 11 éves, *Morvai* Mariska és *Tamás* Mariska, 9 éves kisleányok tegnap reggel eltávoztak szüleik lakásáról s azóta nem tértek vissza és sehol a városban feltalálhatók nem voltak. Vannak olyanok, a kik látták a három leányt, hogy felültek a vonatra és úgy utaztak el. De hogy hová és miért mentek el, azt senki sem tudja. Az eltűnt leánykák körözését a hatóság elrendelte.

— **(Megszökött toloncok.)** A pécsi rendőrség a napokban két munkanélküli csavargót tartóztatott le a városban. Az egyik *Prodanovits* Erazmus néven nevezte meg magát s azt vallotta, hogy nagybudméri születésű, 34 éves napszámos. A másik *Rudolf* Vilmos névre hallgatott, nagyszebeni születésű, 33 éves volt s mint dijnok kereste eddig a kenyerét, míg állás nélkül nem maradt. Mindkét letartóztatott egyént kötött utlevéllel kitoloncolták a városból. Ezek azonban az uton megszöktek s mindeztideig egyik sem tért illetőségi helyére haza. A rendőrkapitányság most országosan körözteti a megszökött toloncokat.

— **(Az asszony verve jó.)** Ennek a közmondásnak a hive *Mátosovics* Miklós, udvardi lakos is, kinek sok baja volt a feleségével, született *Lukács* Magdával. A férj a napokban azután kezeügyébe kerítette az asszonyt és úgy elverte, hogy az most sebei miatt az ágyat kénytelen őrizni. A megvert feleség bepanaszolta az urát a bíróságnál, s majd itt fogják kérdőre vonni a verekedő férjet, hogy a közmondásnak mért nem csak elméletileg s mért volt gyakorlatilag is hive?!

— **(Halálozás.)** Folyó hó ötödikén este tíz órakor elhunyt *Deák* János, szigeti országot tizenhét szám alatti lakásán, honnan holnap (szombaton) délután öt órakor fogják temetni a szigeti külvárosi temetőbe. Engesztelő mise hétfőn délelőtt tíz órakor a Fereniec-templomában tartatik az elhunyt lelki üdvéért.

— **(Elmulatott zsebóra.)** *Gász* Ádám, mohácsi lakos, egy görbe éjszakát csinált magának s addig mulatott *Jónás* Józsefné korcsmájában, míg az óra is kikerült a zsebéből és odakerült a korcsmárosnéhoz az elfogyasztott különféle italoknak ára fejében. Csakhogy az volt a baj, hogy az óra nem volt *Gászé*; nem is igaz uton jutott hozzá, hanem úgy lopta *Illés* Ferentől. A nyomozás során mindez kiderült és a mulatságról a tolvaj egyenesen a börtönbe került, hol majd ki fogja tölteni az óralopásért rámerendő büntetést.

— **(Szociálista aratási szózat.)** A szociálista vezérek legujabban aratási szózatot intéztek a földmivesekhez, melyben felhívják őket, hogy mielőtt megkötik az aratási szerződést, gondoljanak a munkástörvényre, elkobzott sajtójukra s azon munkástársaikra, kik csapatosan mennek a börtönökbe és akik elvérzettek a csendőrök szuronyai és golyói alatt. Még eddig a földmivelő munkásság becsülettel tartózkodott. »Beszéljük meg — ugymond a felhívás — mielőtt még a szerződést megkötjük, hogy milyen feltételek mellett dolgozzunk!« Hir szerint a szociádemokrata-párt az aratás előtt, pünkösdi napjára, országos földműves kongresszust hi össze a fővárosba.

— **(Disznó-orrmányos fiu.)** Az uborka már kibujt a földből, nem is csoda hát, ha Fiume cápája is elkezd csattogtatni hatalmas állkapcáit. Ezuttal a fiumei cápával közel rokon disznó-orrmányos fiuról érkezett hír. A nem mindennapi jelenségű fiu, tudósítónk híradása szerint Horvátországban, *Lepoglava* községben létezik. E fiunak az ajkai ugyanis teljesen abban az alakban fejlődtek ki, mint a disznó-orrmány. A babonás parasztnép e természetellenes elfajulást boszorkányrontásnak hiszi.

— **(A trafikosok vasárnapi munkaszünete.)** A dohány- és szivar elárúsítók már rég panaszkodnak, hogy a vasárnapi munkaszünet előnyeiket ők nem élvezhetik. A trafikosok között most nagy mozgalom indult meg aziránt, hogy a munkaszünet rájuk nézve is kötelezővé tétessék. Eddig a munkaszünetnek a pénzügyminiszter rideg felfogása állott útjában, pedig az osztrák pénzügyminiszter jelentéséből meggyőződhetett volna arról, hogy az ottani trafikosok munkaszünete egyáltalán nem volt befolyással a dohány- és szivarfogyasztásra. Minthogy tehát a trafikosok munkaszünete kárral sem járna a kincstárba, valóban komikus, hogy létezzék olyan törvény, mely egy és ugyanazon napon az egyik kereskedőre nézve a pihenést teszi kötelezővé, a másikat pedig ugyanakkor munkára szorítsa.

— **(Rajtavesztett.)** *Meszes* Balázs János, bődösfai lakosnál, valami tyukusra éhes tolvaj járt egyik közelebbi éjszaka s el is emelt az ólból három darab tyukot. Most azonban drága lévén a szárnyas jószág, a káros nem hagyta annyiban a dolgot, hanem nyomozást kért a tolvaj ellen, a ki csakhamar rajta is vesztett a lopáson, mert elfogták. *Papp* János, bődösfai napszámos, volt a tettes, a ki a lopást bünbánólag be is ismerte; az ellopott tyukokat már nem tudta visszaadni, mert megfőzte őket.

— **(Veszedelmes tolvaj.)** *Győri* Lajos, vörösmarti lakos, házába a napokban

veszedelmes tolvaj lopózott be. Végigkutatva egy szobában a szekrényeket s elvitt onnan 3 darab aranygyűrűt és 25 forint készpénzt. A káros az esetet feljelentvén, a megindult nyomozás során kiderült, hogy a tolvaj *Péter* György, nagybajomi illetőségű csavargó volt, kinek nemrégén még jó kenyérkereset állt rendelkezésére, de elhagyván azt, csavargásra és lopásra adta a fejét. A tolvaj, mikor nesztét vette, hogy keresik, megugrott és sikerült is neki egyelőre az elfogatást kikerülnie. De majd kézrekerül hamarosan, mert most mindenfelé keresik.

— **(Városi menetjegyirodákban beállott változások.)** A magy. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint az aradi, kolozsvári, nagyváradi, pécsi és zágrábi városi menetjegyirodák ez évi április hó 30-ával megszüntetettek, egyidejűleg azonban új jegykiadóhelyek Aradon, Kolozsváron, Miskolcon és Zágrábban az illető üzletvezetőségeknél nyitottak meg, melyek ugyanazon teendőikkel lettek megbízva, mint az eddigi városi irodák, tehát azokban különösen a csoportosítható menetjegy füzetek is fognak kiadatni. Budapesten, Bécsben, Belgrádban, Brassóban, Fiumében és Temesváron eddig fennállott menetjegyirodák továbbra is változatlanul maradnak.

— **(Vasuti kedvezmények kérelmezése.)** A. M. Á. V. igazgatósága ismételtén figyelmezteti az érdekelteket, hogy a m. kir. államvasutak vonalain féláru menetjeggyel egyszeri utazásra szóló igazolványok és az 50 százalékos szállítási díjmérséklésre jogosító szállítási utalványok kiállítása az üzletvezetőségeknél 50 krajcáros bélyeggel ellátott folyamodvánnyal mindenkor az utazás vagy szállítás előtt legalább 14 nappal kérelmezendő. Bélyegtelenül benyújtott folyamodványok és sürgetések a bélyeg és illetékek iránti törvények és szabályok hivatalos összeállításának 104. §-a második bekezdése értelmében tárgyalás alá nem vétetnek, illetve ha a folyamodó fél személyesen jelen van, a folyamodónak visszaadtnak. Ez alkalommal arra is figyelmeztetjük az érdekelteket hogy a kérvények szabályszerűségére és kellékeire, valamint az idejében leendő benyújtásra különös gondot fordítsanak, mert a kérvények késedelmes benyújtása esetén a jegyek megkésett vétele, valamint a kérvények alaki hiányosságából felmerülő késedelmek visszatérítésre indokul nem szolgálhatnak.

— **(Ellopott vasmacska.)** A Frigyes főherceg uradalmához tartozó bédapusztai régi Dunában egy bárkához lakatolva volt lebecsájtva a vízfénékre egy 40 forintot érő vasmacska. Ezt a vasmacska a napokban ellopták *Szekeres* József és *Tolnai* Lajos suhanok s eladták *Koller* János molnárnak. A tolvajok tette azonban kiderült s az orgazdánál az ellopott vasmacska meg is találták. Most folyik az ügyben a birói eljárás, mert a káros főhercegi uradalom feljelentette a lopást a bíróságnak.

— **(Az állam a munkásoknak.)** Az állam 150 ezer forinttal munkássegélyző alapot akar szervezni és ebből munkássegélyző pénztárakat alapítani a mezőgazdasági munkások számára. Ebből akkor kapnának segélyt, mikor a természeti viszonyok következtében

kereset nélkül vannak. A kölcsön használatáért mindenki csekély kamatot fizet, de a tőke törlesztésére csak abban az időben köteleztetik, mikor a legnagyobb keresete van, illetőleg a kölcsönöket télen és tavasz kezdetén adják, a visszafizetést azonban csak aratás vagy szüret után kívánják. A törvényhatóságokat megkeresték, hogy a szükségletről tegyenek jelentéseket, melyeknek beérkezése után ki fogják dolgozni a részletes terveket.

— **(Választók összeírása.)** A város Tanácsa mai ülésében elrendelte a képviselőválasztók névjegyzékének 1899. évre leendő kiigazítását. Az e célból kiküldött bizottság f. hó 16-án d. u. 3 órakor kezdi meg üléseit a városházán s bezárólag június 5-ig állítja egybe a választók névjegyzékét.

— **(Szociálisták a kórházakban.)** A mi szociálistáink élelmes emberek. Ezt nem egyszer fényesen bebizonyították. Az a találékonyság azonban, a melylyel legujabban munkátlan társaik megélhetéséről gondoskodnak, igazán meglepő. A szociálista agitátoroknak egyik jelszavuk az: Az államnak kötelessége polgáraitól gondoskodni és ha nem tud munkát és kenyeret adni nekik, tartsa el őket! Igen., de hogyan? Mert hiszen az állam hamar gondoskodik bizonyos munkátlan emberek megélhetéséről. A mi szociálistáink azonban nem a rabkoszt után áhitoznak, ők a nyugalmas életre, finom, gyöngéd bánásmódra vágyakoznak. Hol lehetne ezt könnyebben elérni, mint a kórházban. Az agitátorok tehát kiadták a jelszót, menjenek a munkátlan szo-

cialisták a kórházba, ott majd gondoskodnak róluk. Ha az egyik kórházban megunták őket, menjenek egy kórházzal odább! És a szociálisták lelkesen felkarolták ezt az eszmét és csakhamar megteltek az ország kórházai szociálistákkal. Végre is feltűnt a kórházi orvosoknak a sok egészséges beteg, vizsgálatot indítottak, amelynek eredménye az lett, hogy a belügyminiszter mintegy ötven embert — csupa szociálistát — egyszerre kitiltott az összes kórházakból és rendeletben hívta fel a hatóságok figyelmét a szociálisták üzelmeire.

— **(A vidéki ujságírók helyzete.)** A vidéki hírlapírók országos szövetsége május 8-án Temesvárott, a vármegye székházában tartja évi rendes közgyűlését. Eddig 32 város sajtója jelentette be részvételét. A közgyűlés egyik legfontosabb tárgya Ujlaki Antal debreceni lapszerkesztő azon indítványa lesz, hogy a közgyűlés írjon fel az illetékes miniszterhez, hogy a szövetség, különösen a betegség- és nyugdíj-ügy államsegélyben való részesítése iránt a törvényhozásban javaslatot terjesszen elő, vagy erről az állami költségvetés keretében gondoskodjék. Ujlaki azzal érvel, hogy a vidéki hírlapírói kar épen oly fontos kulturális hivatást teljesít, mint a színész, ha tehát ez államsegélyben részesül, úgy az állam a hírlapíróktól sem tagadhatja meg anyagi támogatását. E szövetség főcélja a betegség- és a vidéki hírlapírók nyugdíjügye. Ez pedig két oly intézmény, mely legalkalmasabb arra, hogy a hírlapíróknak, ki oly exponált állásban szolgálja a közérdeket, a jövő biztonságának tudatát megadja. A hírlapírói kar meglelégedéssel tekinthet vissza azon munkára, melyet a millennáris ünnepségek sikere érdekében végzett. Mindenütt a hírlapírói kar

egyik zászlóvivője a nemzeti eszmének. Kétszeres fontossággal bír e kar működése nálunk, hol az ország sok területén a nemzetiségekkel szemben folyton résen kell állaniok. A vidéki sajtó a vidéki központokon a megyei és a városi élet és a társadalom körében felmerülő oly helyi eseményeket, melyek nemzeti szempontból jelentőséggel bírnak, csak az illető helyi sajtóban tárgyalhatja kellő alaposággal, mely a helyi viszonyokat ismeri. Ebben rejlik a vidéki hírlapírók működésének nagy fontossága a magyar nemzeti konszolidáció tekintetében. Állami érdek tehát, hogy a hírlapírók szövetsége fennálljon, virágozzék és különösen nemes céljait, a betegség- és nyugdíjügyet kielégítő módon szervezze. Ujlaki azt állítja, hogy a vidéki hírlapíró hasonlíthatatlanul többet küzd, mint a vidéki színész, akinek néha vannak mégis jó napjai is. Mert azonkívül, hogy a vidéki hírlapíró működésének a nemzeti eszme szempontjából speciális és ha szabad mondani, talán nagyobb jelentősége van, mint a színész működésének, nem lehet szem elől téveszteni, hogy a vidéki hírlapíró folytonos munkával is csak a létezés minimumát szerezheti meg. Pedig szorgalmas, ideális, példás, hazafias érzelmű munkás kar ez, amelynek minden egyes tagja a magyar kultúra, a magyar nemzeti érdek katonájának tartja magát. Nem a kormánytól, hanem a magyar nemzeti államtól kér és vár a kar támogatást.

Minden anyának és háziasszonynak kötelessége az élelmi szerek bevásárlásánál, a melyektől legfőbb kincsünk, az egészség, függővé van téve, a legnagyobb elővigyázatot alkalmazni. Oly könnyen leszünk félrevezetve és a jó, valódi áru helyett csak értéktelen utánzatokat kapunk. Nevezetesen előfordul az eset, amikor izetlen pörkölt árpát, vagy malátát csomagolnak be, vagy nyíltan mérnek malátát kávé, vagy pláne Kneipp kávé helyett,

lük harcolhatni, de egyelőre tekintse magát hadifoglyomnak s ne törődjék a külvilággal.

Ezzel meg kellett a kapitánynak elégednie, mert sem a báró, sem az orvos többet nem akartak mondani, sőt ápolónője, az öreg Léna is, ha nála kérdezősködött, mély hallgatásba merült, mintha nem is hallotta volna a kérdéseket.

Minél tisztábban kezdett René gondolkozni, annál bizonyosabbá vált az a hite, hogy az az anyagi leányka, ki őt álmában fel szokta keresni, nem álmkép, hanem élőlény s még most is úgy tetszett neki, hogy a leányka gyakran meglátogatja őt, ha délutáni álmát aluszsza. Még inkább megerősítette ebben a hitében az a körülmény is, hogy Wendelberg báró valahányszor csak kérdezősködött, mindig kitérő és bizonytalan válaszokat adott a felől a bizonyos leányka létezése felől.

A báró különös helyzetben volt a kapitánnyal szemben. Bár előreláthatólag, a beteg még néhány hétig kénytelen lesz ágyban feküdni s bár minden veszély elkerülve, de a betegség legyőzve még nem volt, a báró — kit René szeretetreméltósága lebilincsel — nem állhatta meg, hogy naponként egy-két órát kedvelt vendége társaságában ne töltsön. S eme látogatások alatt mindinkább megerősödött véleménye, melyet az első pillanatban a kapitányról magának alkotott, t. i., hogy Dusoulle René, egy előkelő, francia, nemes család sarja. Dacára annak, hogy René a nemességére tett minden célzást visszautasított s hivatkozott egyszerű, pórias nevére, Wendelberg báró még sem tudott megszabadulni kedvenc eszméjétől s azt hitte, hogy a kapitány — ki rajongásig irradta császáriját — csupán azért tagadja el

a báró emberei elfoghatták volna — nyomtalanul eltűnt a hegyek között.

Nem volt könnyű munka, a beteget a meredek és kanyargós hegyi uton felszállítani, de a báró emberei annyi jóakaratot és ügyességet tanusítottak, hogy állapotának minden változása nélkül, sikerült őt a Wendelberg kastélyba vinni, a hol a házigazda külön szobába elhelyezve betegét, tüstént egy ügyes sebész kezelésére bizta.

Az orvos aggodalmasan csóválta fejét.

— Sokat nem lehet tenni a szegényért — mondta komoran — bár sebe nem feltétlenül halálos. Ha még tegnap este vehettem volna gyógykezelés alá, akkor bizonytam volna felgyógyulásában, de a vérvesztés nagyon elgyengítette s így emberi belátás szerint, nincsenek vérmes reményeim. Mindamelllett minden lehető el fogok követni, hogy megmenthessem s talán Isten segítségével (ha csoda történik) életben is marad.

2. A javulás útján.

Meleg, napos délután volt, szeptember utolsó napjaiban, midőn Dusoulle René — a sebesült kapitány — mint egy hosszú álomból ébredve fel — kinyitotta szemét. A beteg nagy fáradtsággal emelte fel a fejét és gondolkozni kezdett, hogy miként is került ő ebbe a tágas szobába, a dagadó fehér párnák közé, melyeken a nap betűző sugarai olyan pajzán fényjátékot űztek. De hiába volt minden megerőltetés, ő nem emlékezett semmire s miután a gyengeség ismét erőt vett rajta, elaléltan hanyatlott vissza párnáira. És mégis úgy tetszett neki, mintha nem idegen helyen volna, hanem inkább olyan

a melyet egyesegyedül csakis a valódi és kitűnő Kathreiner-féle gyártás tett oly általánosan kedvelté. Háziasszonyaink és bevásárlóink a legjobban megóvhatják magukat ezen hamisítványok ellen, ha minden körülmények között és minden esetben, bármint is igyekeznének őket az ellenkezőről meggyőzni, csakis az eredeti Kathreiner csomagokat a védjeggyel, Kneipp páter arcképével, kéri és fogadnak el. Egyetlenegy anya, vagy háziasszony se tartózkodjék a valódi Kathreinerrel kísérletet tenni s azt háztartásában bevezetni. Eleinte egy harmadrész Kathreiner-féle maláta kávé és két harmadrész babkávé használjunk, majd felerész Kathreiner és felerész babkávéra, sőt a tiszta Kathreineé kávéra, babkávé hozzátele nélkül, átmehetünk. De gondosan mellőzzünk minden utánzatot. Csak a valódi »Kathreiner féle Kneipp-maláta kávé« bírja az egészségre és izre egyaránt értékes tulajdonságokat, a melyek meggyőzőleg kimutattattak a családok százezreiben való rendszer és folyton növekvő használata által.

A bérma-szülők ajándékai a legkedvesebbek szoktak lenni nemcsak értékök, hanem a hozzájuk fűződő szép emlékek által. Ezek a kis emléktárgyak gyöngédségről és áhitatról beszélnek és talán épen innen van az, hogy semmi sem oly alkalmas bérma-ajándéknak, mint egy csinos, finom körvonalu ékszer, vagy csecsebecse, melynek értéke soha sem vész el; sőt az idő előrehaladtával mondhatni növekszik is. **Két forint ötven krajcártól kezdve** már igen izléses és gyönyörű kivitelű bérma ajándékok: szivek, amulettek, kis órák lánccal stb. kaphatók *Schönwald Imre* pécsi ötvösnél, kinek e nembeli raktára párját ritkítja gazdagságra és választékosságra nézve az egész országban.

Törvénykezés.

§ Felgyújtott gunyhó. A múlt év novemberében a belyei főhercegi uradalom töltést épített, mely alkalommal igen sok munkás talált ott foglalkozást. Egy alkalommal néhány mohácsi, 18—20 éves legény is kiment ajánlkozni munkásnak, azonban nem fogadták el őket, mire hazafelé indultak, de utközben leültek reggelizni. A mint ott reggeliztek, egy közülök, *Szekeres Károly* azt indítványozta, hogy gyujtsanak fel egyet azok közül a gunyhók közül, melyeket az uradalom azért épített a töltés mentén, hogy az erdőben dolgozó favágóknak és egyéb munkásoknak rossz idő esetén menedékhelyül és éjjeli szállásul szolgáljanak. Indítványát azonban a többiek nem fogadták el, csupán *Mezei István* indult el vele a gunyhó felé, de az is elmaradt az erdőben, a mi azonban nem gátolta meg *Szekerest* szándékában, hanem egymaga felgyújtotta a gunyhót, a mely le is égett. Az uradalom feljelentette a legényeket, a kik ma a törvényszék előtt felelősségre is vonattak tükért. A vizsgálat csupán *Szekeres* bűnösségét derítette ki, a kit a törvényszék hat havi börtönre ítelt, mely ellen ugy ő, mint védője, valamint súlyosbításért *Zsolnay György*, kir. főügyészhelyettes is felebbezést jelentett be.

§ Szinigazgató és színésznő. Három évvel ezelőtt *Krecsányi Ignác* szinigazgató Pozsonyban működő társulatához 500 frt havi fizetéssel primadonnának szerződtette *Örley Flórát*, a ki a jövő szezonban a mi társula-

tunk primadonnája lesz. A primadonna el is utazott Pozsonyba, hova gyöngéledő állapotban érkezett meg. Így föl sem akart lépni, de *Krecsányi* biztatására mégis bemutatkozott a pozsonyiaknak. A publikum meg is tapsolta *Örley Flórát*, de *Krecsányinak* nem tetszett a játéka s ki is jelentette neki, hogy szintársulata igényeinek nem felel meg. *Örley Flóra* betegségének tulajdonította direktora elégedetlenségét s betegségről orvosi bizonyítványt mutatván föl, arra kérte *Krecsányit*, engedné meg neki, hogy egészsége teljes helyreálltával újból föllépjen s késznek nyilatkozott játékát egy választott bíróság ítéletének alávetni. *Krecsányi* nem teljesítette a primadonna kérelmét, mire ez elhagyta a társulatot és kártérítési pört indított *Krecsányi* ellen 6000 frt anyagi s 12,000 frt erkölcsi kár megtérítése iránt. Azt állítva, hogy *Krecsányi* neki erkölcsi kárt is okozott, midőn őt meg nem felelőnek jelentette ki. A budapesti kir. törvényszék a napokban foglalkozott az ügygel. A kihallgatott tanúk vallomásai alapján a törvényszék egy havi díjat, 500 frtot ítelt meg *Örley Flórának* s *Krecsányit* mérsékelt perköltésben marasztalta. A többiekre vonatkozólag elutasította keresetével *Örley Flórát*, nem tagadva el abbéli állítását, hogy csak egészséges állapotban történt föllépése vethető alá egy választott bíróság ítéletének. A primadonna, valamint jogi képviselője, dr. Nagy Dezső, a kir. táblához felebbezett.

§ Tolvaj inas. Még tizenötödik évét nem töltötte be *Kamanci János*, a ki *Sztoja-*

környezetben, melyben már sok édes órát élt át. Hogy mi volt az, arra szintén nem emlékezett, de meg volt győződve arról, hogy csak be kell hunynia szempilláit s ismét körül fogja ölelni az az édes álmkép, melytől oly nehezen vált meg. Alig futotta át agyát ez a sejtelmes gondolat, ez a bizonytalan érzés, már lecsukódtak szemei és ő mély álomba merült. És valóban nem csalódott, mert az álmkép csakugyan megjelent.

Egy angyal fejecske, aranyszőke hajjal, föléje hajolt egy csillogó kék szempár, olyan gyermekes s mégis annyi aggodalom kifejezésével tekintett rá, parányi puha kezek simították végig forró homlokát s a cseresznye-piros ajkak, halk, vigasztaló szavakat sugták a fülébe.

Álom volt ez, vagy valóság? . . . Nem tudott magának erről számot adni, de elhatározta, hogy nem engedi ez édes képet többé oly nyomtalanul eltűnni s midőn a bársonyos kezek végig húzódtak homlokán, hirtelen megragadta s esdekelve rebegte:

— Ne hagyj itt, angyali tünemény, maradj nálam!

S mégis álom volt az egész, mert a kis kéz, melyet ő megfogni vélt, kisiklott kezéből, mintha csak egy ködfátyol kép után nyult volna és amint tágra nyitott szemekkel körülnézett szobájában, nem látott egyebet, mint egy öreg anyókat, ki ágya fejénél ült a kényelmes karosszékben.

Az öreg asszony könyörgött neki, hogy csendesedjék, mert betegbette teszi magát, de René nem is hallgatott reá, hanem a betegek sajátos dacosságával követelte, hogy küldjék be hozzá azt az angyali arcú leánykát, ki őt eddig ápolta. Hiába volt minden kérés, könyörgés,

a beteg csak akkor nyugodott meg, midőn a gyorsan előhívott orvos is bizonyította, hogy az egész dolog, csak látomány volt, mi a gyengeség okozta lázának a kifolyása. Azután elmondta neki az orvos, hogy ő most nagy beteg és súlyosan sebesült s hogy minden legkisebb izgalom végzetessé válhatik életére.

S most már a kapitány is tisztán visszaemlékezett, mindenre, azon pillanatig, mig egy ellenséges puszkagolyótól találva, lebukott a lóról és az eszméletlenség homálya körül vette.

Lázás érdeklődéssel kérdezősködött ama összeütközés és az egész háboru lefolyásáról, de az orvos minden felvilágosítást megtagadott.

— Ön lehet bármi uram az ön hazájában, de jelenleg az én parancsaimat tartozik teljesíteni s én megtiltom önnek, hogy egyelőre mással foglalkozzék, mint evés, ivás és alvással — ez volt az orvos válasza.

De René nem nyugodott meg az orvos rendeletében. Amint napról-napra állapota javult, minden nap nyugtalanabb s nyugtalanabb lett, folyton kérdezősködött a háboruról, azokról a körülményekről melyek között a kastélyba jutott s végre is az orvos jónak látta megengedni *Wendelberg bárónak*, hogy betegét meglátogassa és a kívánt felvilágosításokat megadhassa.

A fiatal katona meleg szavakkal köszönte meg a báró jószívűségét s aztán tudni vágyott a háboru jelenlegi állásáról, de a báró e tárgyban csak kitérőleg válaszolt:

— Verekednek azok még mindig s a dolog még elég soká fog húzódni. Önnek is módjában lesz még ve-

novics Dániel pécsi fésűsnél állott szolgálatban, midőn egy alkalommal gazdája kezébe adott egy öt forint kilencven krajcárról szóló utalványt és hatvan krajcár készpénzt, azzal a meghagyással, hogy a vasuti postahivatalnál váltsa ki az utalvány értékét és így összesen hat forint ötven krajcár értékben vásároljon a Höfler-féle gyárban szarvakat a fésűkészítéshez; még egy talicskát is odaadott inasának, hogy az könnyebben tudja hazaszállítani a vásárlandó holmit. A gyerek felvette az utalvány értékét a postahivatalban, hanem azután nem ment szarvakat vásárolni, hanem bekvártélyozta magát egy pajtásának szállására és annak, meg még néhány inasnak társaságában korcsmázott mindaddig, míg a pénzből tartott, azután pedig hazament Keszűben lakó atyjához. Onnan idézték be mára a törvényszék elé s mivel a lopást beismerte, gazdája pedig a vádat csak abban az esetben lett volna hajlandó visszavonni, ha kárát megtérítik, a mit a fiu atyja nem tett, tizen négy napi elzárásra ítéltetett. Az ítélet azonnal jogerőre emelkedett.

T a n ü g y.

(Tömeges iskolamulasztások. A pécsi rendőrségnek sok baja van a tömeges iskolamulasztások utáni birságok kirovásával. Akár külön osztályt szervezhetnének a rendőrségen, hol mást se végeznének, mint az iskolamulasztó gyermekek szüleit birságnak meg. Nemcsak a kereskedő- és iparostanonciskolásokkal, de még a rendes népiskolásokkal is annyi a baj, hogy folyton idézgetni és büntetni kell a szülőket gyermekeik iskolamulasztásáért. Bizony szomorú állapotok ezek; pedig elsősorban a szülők kötelessége volna gyermekeiket az iskolába küldeni és örülhetnének neki, ha gyermekeik elsajátítják az iskolai műveltséget!

(Az egységes középiskola. Csáky Albin közoktatásügyi miniszternek egyik kedvenc ábrándja volt kormányzásának egész ideje alatt, hogy a zürzavaros közoktatásügyet olyképp reformálja, hogy legalább a sokféle középiskola helyére egységes középiskolát létesítsen. Wlassics Gyula örökségkép átvette ezt az ábrándot is, ismételtén kijelentvén, hogy az egységes középiskola az, a mely az ő közoktatásügyi reformjának koronája lesz. És ime: a miniszter előtt már készen fekszik az országos közoktatási tanács javaslata a középiskolai tanterv revíziójáról. Ugy értesülünk, hogy e tervben az egységes középiskola úgy van kontemplálva, hogy az eddigi kétféle középiskola helyett hét (7) féle lesz, nevezetesen: 1. Latin-görög középiskola. 2. Latin-francia, 3. Latin-angol, 4. Latin-olasz, 5. Latin-természettud. középiskola. 6. Francia-természettud. középiskola. (A mai reáliskola.) 7. Hétszotályu polgári iskola. Az első öt fajta középiskola lenne a tulajdonképeni egységes-jogosítású középiskolai csoport, mely egyetemre, műegyetemre egyaránt jogosítana. A 6. fajta azokból a reáliskolákból telnék ki, a melyek vonakodnának a latinak, mint rendes tantárgynak fölvételére. Ezek az iskolák azonban csak a mai szűk korlátok között jogosítanak a főiskolai tanulmányokra. Végül a 7. fajta középiskolát még csak a tanács szakszabotossága fogadta ugyan el, mégis számolni kellett vele, mert,

ha meg nem valósulna, akkor is a polgári iskola a közepkereskedelmivel együtt mégis egy teljes középiskolát ad. A tanács plenuma ez ügyben pünkösdkor fog dönteni.

T Á V I R A T O K.

— **Spanyol-amerikai háboru.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Londonból írják, hogy Sampson tenger-nagy hajóhadával Porto-Ricco előtt foglalt állást. Azt hiszik, hogy a tenger-nagy még ma megkezdí a sziget fővárosának bombázását.

— **Nansen Bécsben.** A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A híres sarkutazó, Nansen Frittjof, Bécsben meglátogatta az egyetemet. A professzorok és diákok nagy ovációkban részesítették. Nansen az egyetem szószékéről köszönte meg az óvációt. Délelőtt a császár rendkívül szívesen fogadta; délután a főhercegeknél tett látogatást. Nansen Budapestre is meghívják, hol pozsonyi felolvasása után szintén felolvasást fog tartani.

— **Az elkecsereedett spanyolok.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Madridban a lakosság nagyon el van keseredve az idegenek ellen, mert mindenki azt hitte, hogy az európai hatalmak nem fogják Spanyolországot cserben hagyni. Az is nagy izgatottságot keltett, hogy az amerikaiak bevették Manillát és hogy a benszülöttekből álló ezredek fellázadtak. A vidéki nép nagyon el van kedvetlenedve a gyári munkások sztrájkja és a gabonárak emelkedése miatt. Néhány Karlista ujság szerkesztőjét Madridban le is tartóztatták.

— **A meginterjúhott spanyol regens-királynő.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Párisból írják,

hogy Pierre Loti, a kitűnő francia író, a ki ez idő szerint Madridban tartózkodik, tegnap kihallgatáson volt Krisztina, spanyol regens-királynőnél és anyjánál, Erzsébet, magyar királyi hercegnőnél. Pierre Loti a kihallgatásról a többek között ezeket írja a párisi „Figaro“-nak:

Pierre Loti arról biztosította a regens-királynőt, hogy egész Franciaország szimpathiája vele és a spanyolok ügyével van. A királynő erre ezt válaszolta:

— Tudom és ez a szimpathia nagyon meghat és boldoggá tesz.

Aztán a „Mayne“ hajó katasztrófájára célozva, így szólott Mária Krisztina:

— Sokat rágalmaztak bennünket és igaztalan dolgokat koholtak rólunk. Azt is mondták, hogy a kubaiakkal embertelenül bántunk. Pedig királynői szavamra biztosíthatom önt, hogy úgy bántunk velök, a hogyan művelt emberek szabad néppel bánhatnak.

Pierre Loti írja, hogy a gyász mellett is, mely a királynő arcára és hangjára ült, bámulja népének hősiességébe vetett bizalmát és Spanyolország ügyének igazságához fűzött hitét. Néha fölillant szemében a felháborodás villama, különösen, mikor az amerikaiak rágalmazásáról és hazudozásairól beszélt.

Később bevezették a szobába a kis spanyol királyt, XIII. Alfonzót is, a ki kék tengerész egyenruhát viselt. Vele jött két nővére is. Gyönyörű szép leánykák, tele kedvességgel és bájjal.

Laptulajdonos Felelősszerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések.

22560/98 számhoz.

Bérleti hirdetmény.

A Somogy megyében fekvő 1727. ¹²²⁶/₁₆₀₀ hold kiterjedésű s művelési ágaira nézve a bérleti feltételekben részletezett ugynevezett

vaska-szentmártoni apátsági uradalmi földbirtok

a rajta levő gazdasági épületekkel együtt az alulírott miniszterium IX-ik ügyosztályában folyó évi május hó 26-án tartandó zárt ajánlatu verseny útján 1898. évi október hó 1-től kezdődő 12 évi bértartamra haszonbérbe fog adatni.

Az 1000 és illetve 800 bánatpénz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelt és 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok a fentjelzett nap délelőtti 10 órájáig a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál nyujtandók be.

A részletes haszonbéri és versenytárgyalási feltételek a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál és a lakócsai uradalmi tisztartósnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Budapesten, 1898. évi április 15-én.

A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. ministeriumtól.

GLEICHENBERGI GYÓGYHELY

Steierországban.

Gyógyeszközök: égvényes-földes források, savó, tehén és kecsketej (száraz takarmány), kefir, fenyő- és gyógyszer-belégzés, forrás-só-belégzés külön kabinokban, pneumatikus kamra, kénsavas, acél- és habzó fürdők, hidegvíz-gyógyintézet.

Idény május 1-től szeptember végéig.

Felvilágosítás és prospektus ingyen; megrendeléseket elfogad
a **gyógyhely igazgatósága**
Gleichenbergben.

Meghívó.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy a

„KORONA“ vendéglő

helyiségemben az ujonnan átalakított tekepályát,

Ráczi Guszti

kitűnő nemzeti zenekara közreműködése mellett, táncmulatsággal egybe kötve **f. hó 8-án vasárnap délután** ünnepélyesen megnyitom, melyre a t. közönséget ezenel meghívom.

Természetes, hamisítatlan jó borról és izletes ételekről gondoskodni fogok.

Számos látogatást kér

Sebők Gyula
vendéglős.

Férfi és gyermek

ruhák, felöltők, tavaszi öltönyök

és

Havelocok

olcsó áron kaphatók:

SCHMITZ SOMA

üzletében

Pécsett,

Király-utca ; bazár épület.

Köhögésben szenvedőknek.

1000-nél több elismerő nyilatkozat bizonyítja a

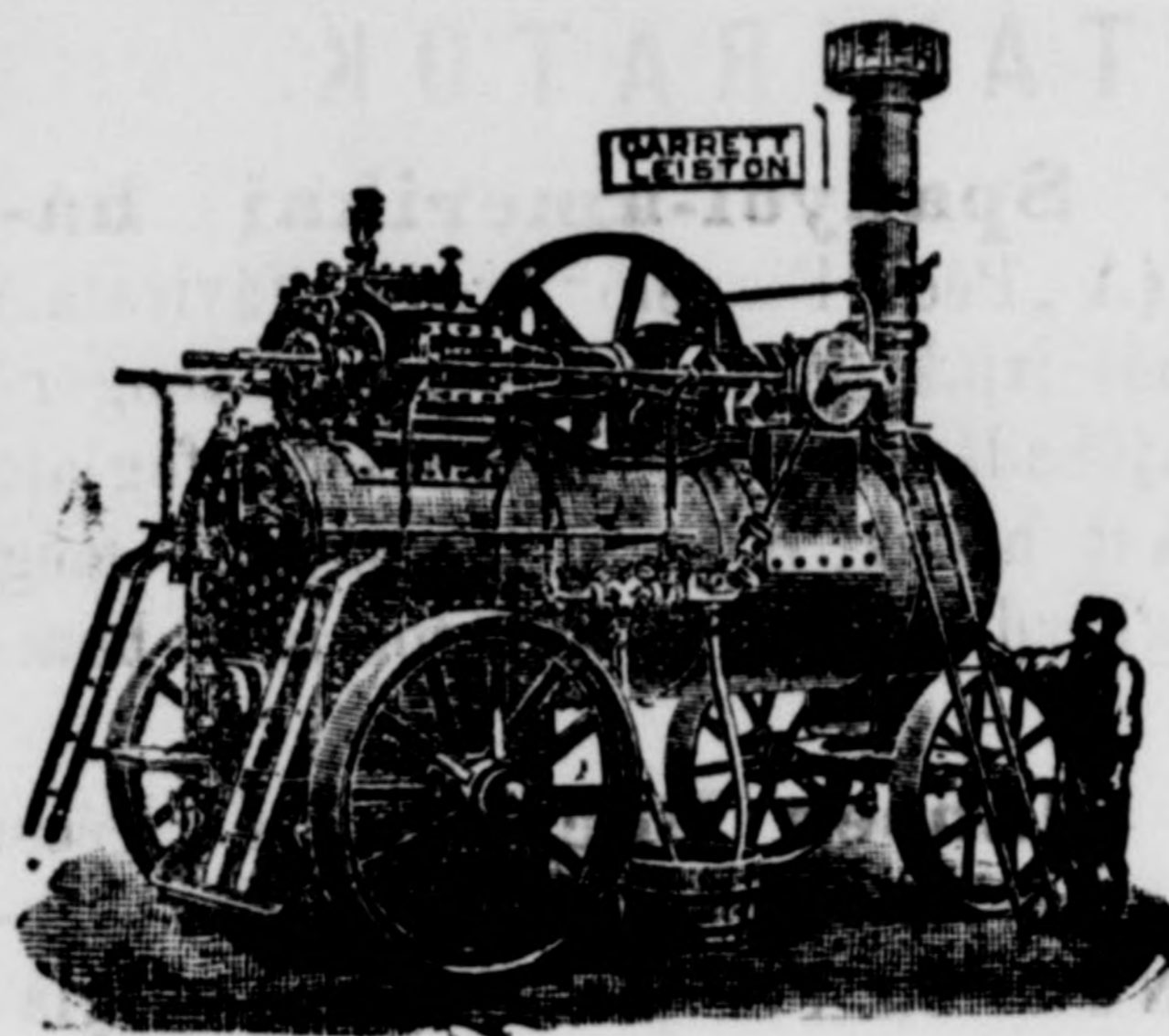
Kaiser-féle mell-bonbon

kitűnőségét, gyors és biztos hatását köhögés, rekedtség, hurut és elnyálkásodás ellen. Legkitűnőbb különlegessége Ausztria, Németország és Svájcban.

Kapható 10 és 20 kros csomagokban. Raktár Pécsett: **Benzenleitner Sándor** cukrászdájában.

IFJ. KOTZÓ PÁL

Budapest, V. kerület Lipót-körut 18. szám.

A t. c. vevőközönségnek szives tudomására hozza, hogy nagyobb kényelmükre irodáját

V. ker., Lipót-körut 18. sz.

(Vigszínház mellett, a nyugati pályaudvar Margithid közelébe helyezte át.

Fentartotta azonban a VIII. ker., Szentkirályi utca, 49. sz. műhelyt és az V. ker., Lipót-körut 8-10. sz. alatti raktárhelyiségeit.

A közönségnek további pártfogását kérve ajánlja Garrett legújabb szerkezetű compound gőzmozgonyait, félstabil és stabil alakban, a melyek 40% tüzelőanyag megtakarítással dolgoznak.

Gőzmozdonyokat és gőzeséplöket négyszer fordítható acél dobsinokkal, toldást nem igénylő szalmarázókkal a nagy szita felülettel minden nagyságban.

Minden fajta lovas cséplőkészleteket, arató- és vetőgépeket, szecs kavágókat, répavágókat és minden más gazdasági gépeket.

➔ Vidéken lakó szolid ügynökök kerestetnek. ➔

Százezrei a

családoknak iszzák

előszeretettel

naponta a

• Eljen! • eljen! •

Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé.

Mentes a babkávénak egészségre ártalmas alkotórészeitől. Egyedül a Kathreiner-féle malátakávé az, mely annak illatát és kedvelt ízét magában foglalja. A Kathreiner-féle malátakávé étvágygerjesztő, könnyen emészthető, évek során átfőltötték és gyefmekre nézve egyaránt hasznosnak bizonyult. Legkitűnőbb pótlóka a babkávénak, valamint ajánlásra legmértőbb vegyülete is annak. Tekintettel az egészségre és takarékosságra, a valódi Kathreiner-nek többé egy háztartásból sem szabad hiányoznia.

Óvás az értéktelen utánpótlástól.